

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C275 – OND27**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 24 juni 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over lessen Arabisch in het onderwijs	3
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de University of Brussels	8
Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opvang van kinderen uit het gewoon onderwijs in aan het buitengewoon onderwijs verbonden internaten	11
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken met betrekking tot de coördinatie van diverse decretale bepalingen inzake het hoger onderwijs	13
Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het fenomeen ‘luxeverzuim’ voor iedere schoolvakantie	14

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert**Vraag om uitleg van de heer Marc Hendrickx tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over lessen Arabisch in het onderwijs**

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Voorzitter, minister, dames en heren, ik ben hier te gast in deze commissie om een vraag te stellen over het probleem – want door sommigen kan dit als een probleem worden gezien – van lessen Arabisch in het onderwijs. Ik stel me daarover vragen naar aanleiding van een open brief van mijn lokale OCMW-voorzitter, de tot de Open Vld behorende heer Koen Anciaux – broer van, maar dat heeft hier niets mee te maken – die vlak voor de federale verkiezingen, waarvoor hij zelf kandideerde, blijkbaar het licht had gezien. Hij stelde dat de lessen Arabisch die verplicht worden opgelegd aan kinderen van vooral Marokkaanse allochtonen van vooral Berberse origine, in relatie staan met de schoolmoeheid die hij als OCMW-voorzitter meent te kunnen vaststellen bij veel van zijn cliënteel: mensen die aankloppen bij het OCMW.

We weten allemaal dat het aantal drop-outs, de mensen die afhaken voor ze een diploma hebben behaald, schrikbarende cijfers begint aan te nemen. We konden daarover gisteren nog in de krant lezen. Het aantal problematische afwezigheden en spijbelaars begint echt wel de pan uit te swingen en de schoolmoeheid is een van de belangrijkste oorzaken van spijbelen en drop-out.

De heer Anciaux stelt dat migrantenouders ter zake een grote verantwoordelijkheid dragen voor de schoolse achterstand van hun kinderen en vindt dat de verplichte lessen Arabisch daar mee oorzaak van zijn. Tegelijkertijd stelt een van zijn collega's, de heer Salmi, de schepen die bevoegd is voor het diversiteitsbeleid in de stad Mechelen, dat dit verkiezingsretoriek is en dat de moslimgemeenschap de problematiek van de verplichte lessen Arabisch op een totaal andere manier benadert en zelfs, dat heeft hij in de pers verklaard, dat ze daarover in discussie wil treden met de minister van Onderwijs.

Minister, ik heb een aantal vragen ter zake. Waarom moeten deze kinderen en andere moslimkinderen in Vlaanderen absoluut Arabisch leren? Klopt het dat deze lessen Arabisch om religieuze redenen georganiseerd worden, namelijk om de Koran beter te kunnen interpreteren? Dikwijls gaat het over mensen die thuis niet het Arabisch spreken, maar het Berbers en dan een onderdrukkende taal – als ik dat zo mag omschrijven – moeten aanleren of hun kinderen willen doen leren om dan de Koran te kunnen lezen. Is dat de hoofdoorzaak van die lessen? Zouden we daar dan niet uit kunnen besluiten dat de huidige godsdienstlessen niet volstaan voor bepaalde groepen van moslims?

Bent u, zoals de heer Salmi aangeeft, het idee genegen om lessen Arabisch in het onderwijs te integreren? Als dat zo is, hoe ziet u dat dan concreet? Moet dat in het basisonderwijs zijn? Moet dat in het secundair onderwijs? Wat met de eindtermen, moeten we dat daar dan in opnemen? En welke kosten zouden daaraan verbonden kunnen zijn?

Als we school- en taalachterstand bij veel moslimkinderen en -jongeren willen wegwerken, hoe valt dat dan te rijmen met het opnemen van het Arabisch in het schoolse curriculum? Zal dit het probleem van schoolmoeheid kunnen oplossen? Het gaat toch meestal om meisjes en jongens die geen of bijzonder weinig affiniteit hebben met die taal, en misschien zijn ze ook wel meer geneigd om zich tot een andere godsdienst te richten, of misschien tot het atheïsme. Misschien zouden ze, iets dat u niet graag hebt, het katholicisme wel willen belijden.

Hoe vallen lessen Arabisch voor bepaalde groepen van migrantenkinderen te rijmen met het aanmoedigen van samen leven, samen leren, samen spelen, enzovoort in gemengde scholen? Zal hierdoor het klikjesvormende gedrag niet verder toenemen? Zal dit de vorming van eventuele gettoscholen in onze gemeenschap niet versterken?

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Nadat ik de vraagsteller heb beluisterd, heb ik de indruk dat hij een en ander neemt, in een pot gooit, de mixer erin steekt en dan een goede hutsepot heeft. Spijbelen, schoolmoeheid, allochtone achterstand, sociale achterstand, vreemde taal of moedertaal: het wordt allemaal op een hoop gegooid. Daar moeten we ons voor hoeden.

De problematiek van kinderen die een andere thuistaal hebben dan de schooltaal zal de komende jaren niet afnemen, maar toenemen. Weinigen zullen zeggen dat ze het met het volgende oneens zijn: het aanleren van het Nederlands is het voornaamste middel om je in deze maatschappij te integreren en je plaatsje te veroveren. De vraag is: hoe doe je dat het best?

Ik wil waarschuwen voor een houding waarbij de thuistaal of de moedertaal van kinderen wordt gestigmatiseerd. In het geval dat de heer Hendrickx aanhaalt, is er nog een extra dimensie. Als het Berberkinderen zijn is Arabisch niet de thuistaal, maar Berbers. Ook vandaag nog in Vlaanderen wordt de thuistaal van migrantenkinderen in veel gevallen gestigmatiseerd. Dat leidt ertoe dat die kinderen achterstand oplopen.

3 weken geleden deed ik examen met een Gents meisje van Turkse afkomst van 21 of 22 jaar. Ze vertelde dat als ze Turks durfde te praten op de middelbare school, hun mond werd dichtgeplakt met pleisters. Dat is geen praktijk uit de 19e eeuw. (*Opmerkingen van de heer Marc Hendrickx en de heer Boudewijn Bouckaert*)

Dat meisje vertelde dat. Om het iets minder extreem te stellen: in heel veel scholen vandaag is er een verbod op het spreken van de moedertaal of de thuistaal. Die negatieve houding tegenover de thuistaal van de kinderen leidt er mee toe dat zij achterstand oplopen en een minder goede taalontwikkeling hebben.

Daarover is veel onderzoek gedaan in het buitenland, minder in België en Vlaanderen, spijtig genoeg. Er bestaat een theorie die zegt dat je om een vreemde taal te leren, eerst heel goed je eigen moedertaal moet kennen om daarop verder te bouwen. Of moedertaalonderwijs noodzakelijk is en we dat allemaal in de schooluren moeten financieren, is weer een andere kwestie. In het Europese handboek voor asiel en migratie, waar de Raad van Ministers van Binnenlandse Zaken van de EU mee akkoord is gegaan, staat dat moedertaalonderwijs een van de opties is.

Voor we zo ver gaan, is minstens gebleken dat een positieve houding van de school tegenover de thuistaal van de kinderen en het gebruiken van de thuistaal van de kinderen als cognitief instrument een positieve invloed hebben. Ik raad de leden van de commissie aan om er het werk van de Canadese linguïst Jim Cummins op na te lezen.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mevrouw Moerman heeft verwoord wat ik ook wilde zeggen. Ik sluit me volledig aan. Misschien komen we niet toevallig allebei uit Gent. We hebben in Gent ook wel wat ervaringen opgedaan met moedertaalonderwijs.

Ik begrijp de heer Hendrickx niet. Ik herinner me dat we het hier enkele maanden geleden hadden over het leren van Nederlands voor Vlaamse kinderen in het buitenland. Als het gaat om het eigen volk, Vlaamse kinderen in het buitenland, wordt er wel voor gepleit dat de kinderen hun moedertaal niet zouden vergeten en er onderwijs in zouden krijgen. We kunnen niet ontkennen dat er kinderen van andere origine in onze samenleving zijn. Als zij hun thuistaal gebruiken, zoeken we daar veel problemen achter.

De problematiek van leerachterstand is veel breder dan de moedertaal. Ik wil voorstellen dat we ons daar volgend werkjaar grondiger over buigen en eens op bezoek gaan bij het project moedertaalonderwijs in Gent.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Met enige schroom, want de vraagsteller is iemand van mijn fractie, maar door de bijkomende opmerkingen wens ik toch iets in te brengen. Ik vind het geen enkel probleem om daarover eens grondig te beraadslagen, zoals mevrouw Pehlivan voorstelt. De zaak is inderdaad complexer, wat niets afdoet aan de vraag van de heer Hendrickx, laat dat duidelijk zijn.

Vlaanderen moet ten gronde beraadslagen over enkele zaken. Op sommige plaatsen, ook in Brussel, wordt inderdaad gewerkt met betrekking tot onderwijs in eigen taal en cultuur. Dat levert inderdaad resultaten op. Ik heb heel recent nog een gesprek gehad met de heer Leman over een aantal proeftuinen in Brussel. Het is heel belangrijk dat heel de school – leerkrachten en directie inbegrepen – ter zake mee is. De vraag rijst in welke mate dat het geval is voor heel Vlaanderen.

Laat dit heel duidelijk zijn: ik heb alle respect voor de achtergrond van mensen. Ik had 14 dagen geleden mijn voormalige buurmeisje op bezoek. Ze is 15 jaar geleden – toen was ze nog een meisje, ze is even oud als ik – geëmigreerd naar Denver. Ze had haar zoontje bij, en dat zoontje sprake alleen maar Engels. Dat kan men erg vinden, maar die mensen hebben er destijds voor gekozen om hun heil te zoeken in de Verenigde Staten, om daar hun toekomst op te bouwen. Zij hebben een mentale omschakeling gemaakt: de toekomst van hun kinderen ligt in Denver en dus moeten die kinderen mee zijn. Wat daarnet is aangehaald, is complex, maar op een bepaald ogenblik moeten mensen die omschakeling weten te maken. Ze moeten zich afvragen waar hun toekomst ligt. Ze moeten zich afvragen op welke wijze hun kinderen en kleinkinderen optimale kansen kunnen krijgen. Tot nader order – en ik meen dat dit ook zo zal blijven – is die toekomst bij ons het Nederlands. We moeten zeker bekijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat die kinderen zo goed mogelijk mee zijn. Ik ga nu heel kort door de bocht, maar het verleden is het verleden en men moet naar de toekomst kijken. Dan moeten we heel behoedzaam omspringen met de kwestie in welke taal men kinderen opvoedt. Ik hoop dat we daar na de vakantie dieper op kunnen ingaan. Men moet echter die omschakeling doen: sorry en met alle respect, men woont in Vlaanderen, en de toekomst is dan het Nederlands, en niet meer het Turks, het Arabisch of het Berbers.

De voorzitter: Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten: Voorzitter, dit is een ongemeen boeiende discussie. Ik ben blij dat we er een gedachtewisseling over zullen hebben. Ik ben zeker geen specialist, en dit is zeer interessant. Ik vind dat net in die discussie veel op één hoopje wordt gegooid en niet altijd in de juiste context wordt geplaatst.

Het is niet mijn taak om mijn Mechelse collega, de heer Anciaux, te verdedigen. Ik heb hem daarover gesproken, omdat ik ook nogal was geschrokken door de teneur van het artikel. Het is belangrijk erop te wijzen dat de verontwaardiging van de heer Anciaux vooral was ingegeven door het feit dat het net niet de moedertaal was die verplicht moest worden gevolgd. Het ging over een soort klassiek Arabisch. De redenering dat het gaat om de moedertaal, gaat dus eigenlijk niet op. Dat is een heel belangrijke nuance die moet worden aangebracht.

De heer Boudewijn Bouckaert: Nog voor de verkiezingen hebben we Sint-Joost-aan-Zee bezocht, een zeer gemengde school in Sint-Joost-ten-Node. De directeur ervan was vrij stellig in zijn bewering dat het onderwijs in de eigen taal dat buiten de schooluren voor een heel gevarieerd publiek wordt georganiseerd, eigenlijk een win-winsituatie creëert. De zelfzekerheid van de leerlingen wordt erdoor gestimuleerd, waardoor het aanleren van het Nederlands wordt versterkt. Dat is dus een soort wederzijdse versterking. Die ervaring op het terrein moet mee in overweging worden genomen.

Verder heeft de heer Hendrickx gelijk als hij erop wijst dat de situatie complexer is, zeker als het gaat over de Marokkaanse gemeenschap. Mevrouw Pehlivan, bij de Turkse gemeenschap ligt dat eenvoudiger: het Turks is de taal van die gemeenschap, punt. In Vlaanderen bestaat de

Marokkaanse gemeenschap echter vooral uit Berbers, en in Wallonië vooral uit Arabieren. Ook daar is er dus sprake van een soort taalgrens. Het Berbers is een onderdrukte taal. In de voornamenlijst die de Marokkaanse regering onlangs heeft gepubliceerd, waren alle Berberse voornamen geëlimineerd. Wie nog voor een Berberse voornaam koos, liep kans zijn nationaliteit en zijn erfrechten in Marokko te verliezen. Dat is een vrij onderdrukkende situatie. Dat moeten we in het achterhoofd houden. We moeten erover waken dat we met onze regelingen hier geen onderdrukkingssituatie in het buitenland doortrekken. In die zin vind ik de waarschuwing van de heer Hendrickx zeer interessant.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Momenteel is, binnen het schoolse curriculum van het leerplichtonderwijs zoals de Vlaamse overheid dat erkent en financiert, zowel in het basis- als in het secundair onderwijs het geven van Arabische lessen niet mogelijk. In de regelgeving met betrekking tot de vakbenamingen komt Arabisch niet voor, zodat binnen de aanwending van het lestijdenpakket geen leraarsopdrachten Arabisch zijn toegelaten. We hebben ook niet meteen plannen om dat te veranderen. Dat zou bovendien erg moeilijk zijn. Er is de vraag uit de Arabische gemeenschap, maar ik wijs u erop dat ik ook al de Poolse, de Turkse en de Franse ambassadeur op bezoek heb gekregen. Zij willen ook allemaal dat hun taal in het curriculum wordt opgenomen.

Volledigheidshalve wijs ik erop dat er momenteel een Europese richtlijn is die aangeeft dat dit van ons wordt verwacht voor Europese talen. Ik wist dat ook niet. Ik heb dat moeten ontdekken. Momenteel wordt de afschaffing van die richtlijn echter besproken binnen de Europese Unie. Geen enkel land past die toe en dat organiseren zorgt ook voor heel wat praktische problemen. Het is dus niet echt mijn bedoeling om Arabisch op te nemen in het curriculum tijdens de schooltijd.

Het klopt dat ik in Mechelen ben geweest, op uitnodiging van een moskee. Je kunt er niet omheen dat er in een aantal moskeeën leslokalen worden ingericht, ook in Mechelen, waar kinderen niet zozeer godsdienstlessen krijgen, maar taallessen krijgen in klassiek Arabisch. Daar is een vraag naar bij kinderen. (*Opmerkingen van de heer Marc Hendrickx*)

Daar is een vraag naar bij ouders en kinderen. Op die leeftijd zijn het natuurlijk niet zozeer de kinderen die daar spontaan voor kiezen. Maar dat geldt voor onze kinderen ook. Veel ouders kiezen Latijn voor hun kinderen. Het zijn meestal niet de kinderen die dat kiezen.

Je merkt dus wel dat daar een vraag naar is, eventueel ook in andere talen. Ik heb gezegd dat ik zou kijken of dat niet mogelijk is buiten het schoolcurriculum, in schoolgebouwen, al dan niet direct of indirect ondersteund door Onderwijs. Ik zeg niet dat we dat gaan doen, maar ik wil wel onderzoeken of dat enige toegevoegde waarde zou kunnen hebben, en niet alleen voor kinderen die een Arabische achtergrond hebben. Dat kan evengoed heel interessant zijn voor Vlaamse kinderen die extra prikkels nodig hebben. Als u de leeftijdspiramide aan de overkant van de Middellandse Zee bekijkt, ziet u dat 60 percent van de mensen die daar wonen, jonger is dan 26 jaar. Dan zult u wel beseffen dat het misschien in ons belang is dat we ook mensen hebben die die taal spreken en dat we daar een brug hebben.

Ik zeg niet dat we dat moeten organiseren binnen de schooltijd. Dat heb ik nooit gezegd. Ik wil wel kijken of we niet in die richting moeten denken om het op de een of andere manier buiten de schooltijd te doen, eventueel in het kader van brede school, al of niet ondersteund door Onderwijs – het gaat daarom niet over financiële ondersteuning, maar eventueel via kwaliteitsbewaking. Dat kan niet alleen voor Arabisch, maar ook voor Turks of een andere taal, net zoals Frans ook in schoolgebouwen wordt gegeven. Op die manier onttrek je die kinderen trouwens ook uit religieuze sferen wanneer ze niet in religieuze sferen moeten zitten. Het kan dus ook wel wat voordelen hebben.

Maar daar is geen enkele beslissing over genomen. Ik heb alleen gezegd dat ik bereid ben om dat te laten onderzoeken, en om daar enige kwaliteitsgarantie in te bieden. We moeten daarin

niet per se terughoudend zijn. Er is op een bepaald moment al voor gepleit om naast Latijn-wiskunde bijvoorbeeld ook Arabisch-wiskunde te organiseren. Ik wil mij daar niet over uitspreken, maar er zijn mensen die daarvoor pleiten. U weet dat Arabisch een heel moeilijke taal is, dus dat kan de geest ook aanscherpen.

Het enige wat ik gezegd heb, is: laat ons de voor- en nadelen bekijken, en laat ons dan zien wat we kunnen doen en hoever we daarin moeten gaan.

Ik vind het heel belangrijk dat mensen hun afkomst houden. Mensen moeten hun afkomst nooit vergeten, of het nu een arbeidersafkomst is of een andere. Als mensen van elders komen, is het een natuurlijke reflex dat men de taal van zijn ouders en grootouders op de een of andere manier wil kennen of de cultuur wil begrijpen. Daar is niets verkeerd mee. We moeten daar ook niet zo krampachtig tegenover staan. *(Opmerkingen van de heer Marc Hendrickx)*

Ik zeg niet dat u dat bent, mijnheer Hendrickx. Ik ben het eens met de heer Van Dijck. Als je ergens kiest om te gaan wonen, moet je je anker neerleggen. Als je beslist dat je anker in Vlaanderen ligt, is het vanzelfsprekend dat je de taal van de regio waar je woont, leert en goed kent. En dat is het Nederlands. Daar wil ik heel duidelijk in zijn. Alleen sluit het ene het andere niet uit. Een veel duidelijker boodschap die je daarbij aan mensen kunt geven, is de volgende. Nederlands is belangrijk, en veel mensen willen dat ook wel leren, maar als je tegelijk toelaat dat ze hun eigen taal enigszins kunnen kennen om hun eigen verleden te begrijpen, gaan ze misschien ook gemakkelijker de andere, nieuwe taal aanleren en begrijpen. Dit is geen of-ofverhaal, maar een en-enverhaal. We zien dat bijvoorbeeld ook bij mensen die met mensen uit het buitenland een relatie hebben of samenwonen.

Ik ben in het kader van de Vrouwenconferentie 3 dagen in New York geweest. Ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om een heel druk programma af te werken. Ik ben er onder andere naar 't Klokhuis geweest. Dat is een soort vereniging, ondersteund door de Nederlandse overheid. Wij doen dat overigens niet als Vlaamse overheid. We gaan dat nu wel in natura doen, maar je hebt ook wel wat Vlaamse kinderen die in de gebouwen van het Flanders House Nederlandse lessen volgen. Je ziet dus ook dat mensen die in de VS zitten, een behoefte hebben om buiten de school, op een kwaliteitsvolle manier, ondersteund door Onderwijs, de moedertaal te kunnen aanleren. Als we dat normaal vinden voor Vlamingen die in New York gaan wonen, is het normaal dat ook mensen van Marokkaanse of Turkse afkomst de behoefte hebben om hun eigen taal te kennen. Eigenlijk is het ook in ons eigen belang dat ze meer talen spreken.

De boodschap die we moeten geven, is heel duidelijk: als je hier woont en je wilt hier blijven, dan is het Nederlands de taal die je moet leren. Dat is de lingua franca. Dat staat niet ter discussie. Ik wil dat ook helemaal niet ter discussie stellen. Maar daarnaast is er toch geen probleem mee om de mogelijkheid te creëren om ook een eigen taal aanvullend te leren? In die zin heb ik tegen de mensen in Mechelen gezegd dat we dat zouden onderzoeken. Ik zal dat ook doen.

Bovendien heb ik begrepen dat de Franse Gemeenschap over deze problematiek een samenwerkingsakkoord heeft afgesloten met het koninkrijk Marokko om dat buiten de schoollessen te doen. We bekijken ook of dat al dan niet functioneert en gaan na welke lessen we daar eventueel uit kunnen trekken.

Ik wil de poort niet sluiten. Het gaat om de buitenschoolse activiteiten, al of niet direct of indirect ondersteund door Onderwijs.

De voorzitter: Minister, dank u voor uw klaar antwoord.

Minister Pascal Smet: En genuanceerd!

De voorzitter: Ik wil u niet te veel lof toezwaaien.

De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Het was inderdaad een klaar en, inderdaad, ook wel genuanceerd antwoord. Ik dank de minister daarvoor.

Minister, ik noteer dat er geen plannen zijn om ter zake het huidige beleid, het huidige onderwijsklimaat dienaangaande te wijzigen. U zult begrijpen dat dat voor mij het belangrijkste is. Ik noteer eveneens dat u meer dan terecht stelt dat de vragen ook vanuit andere gemeenschappen zouden kunnen komen. En dan zouden we beginnen aan een tocht door de woestijn. In mijn stad Mechelen zijn er tientallen minderheden. De tijd is al lang voorbij dat het alleen de Marokkaanse en, in mindere mate, de Assyrische gemeenschap was. Ondertussen zijn er de Congolese, de Russische, de Slovaakse en noem maar op minderheden bijgekomen. Als we dat voor de ene minderheid zouden aanbieden, zou de vraag onmiddellijk van een andere minderheid komen. U hebt een punt als u zegt dat we dan niet weten waaraan we beginnen. En dat staat dan nog los van de kostprijs. Ik kan u volgen. Het is zeker geen krampachtige houding, integendeel. Ik deel uw bezorgdheid.

Ik noteer ook dat een breder onderzoek ter zake nodig en noodzakelijk is. Ik hoop hier nogmaals te gast te mogen zijn om dat mee op te volgen. Want deze materie ligt me bijzonder na aan het hart.

Er moet me nog iets anders van het hart. Mevrouw Vanderpoorten en mevrouw Moerman verwijten me alles op een hoop te gooien, er een hutsepot van te maken. *(Opmerkingen van mevrouw Fientje Moerman)*

Ik heb de open brief van mijn Mechelse collega Anciaux niet bij me. Hij legt een rechtstreekse band met criminaliteit. Die woorden neem ik niet in de mond. Hij doet dat. Op dinsdagavond hebben die aanleiding gegeven tot het nodige tumult. Als u het over stigmatisering hebt, dan moet u er wel eerst uw eigen partijgenoot over aanspreken.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Het was de Gentse connectie. Ik heb de onpersoonlijke vorm gebruikt. Er wordt inderdaad veel op een hoop gegooid. U kaart een problematiek aan die een beetje verschillend is. Maar het is wel zo dat men in Vlaanderen, en niet alleen daar, de neiging heeft om onder een wetenschappelijk sausje een en ander op een hoop te gooien. Als men kinderen wil integreren en men ze Nederlands wil leren, dan is de houding die erin bestaat de moedertaal op alle manieren te onderdrukken – en die heeft lang bestaan – misschien niet de beste om de Nederlandse taal aan te leren. Op het overige kunnen we eens uitgebreider ingaan, maar de repressieve maatregelen, waarvan ik er een paar heb opgesomd, zijn echt niet goed. Dat leidt ertoe dat die kinderen achterstand oplopen, schoolmoe worden en dan later vroegtijdig de school verlaten en andere dingen doen. We hebben de cijfers deze week nog gehoord.

De voorzitter: Een premier heeft gezegd: “Niet de afkomst is belangrijk, maar de toekomst.”

Mevrouw Fatma Pehlivan: Maar men moet wel zijn verleden kennen om naar de toekomst te kijken.

De voorzitter: Deze commissie is sterk in spreuken.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de University of Brussels

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Laat me maar beginnen met een andere universiteit. De Universiteit Maastricht (UM) opende op 10 juni 2010 een campus aan de Legerlaan in Etterbeek, op een heel korte afstand van de Vrije Universiteit Brussel (VUB).

De UM zal postacademisch onderwijs aanbieden over uiteenlopende Europese onderwerpen voor professionals die werkzaam zijn in de Europese instellingen en daarbuiten. Op het programma staan onder meer Europese besluitvorming en beleidsanalyse, integriteit en ethiek in het openbaar bestuur, beleid tegen witwaspraktijken, Europese gezondheidszorg en mededingingsrecht enzovoort. Ze mikt op de duizenden ambtenaren, lobbyisten en andere inwoners van Brussel die zich in en rond de Europese instellingen dagelijks met Europa bezighouden. Ze kunnen bij de UM terecht voor aanvullende scholing, maar dan wel in Brussel. De universiteit gaat haar Brusselse pand ook openstellen voor alumni die in Brussel werken en er elkaar kunnen ontmoeten. Dat geldt ook voor degenen die er niet wonen.

De VUB biedt ook Europese studies aan. Zo zijn er de manama's: Economics of International Trade and European Integration, European Integration and Development and European Urban Cultures en International and European Law.

Op initiatief van een van de vorige rectoren, rector Van Camp, wil de VUB de oprichting van de zogeheten University of Brussels, samen met de Université Libre de Bruxelles (ULB), waar men meertalige en Engelstalige onderwijsprogramma's wil aanbieden, maar men stuit blijkbaar nog altijd op beperkingen, echte en/of gepercipieerde.

Ik denk dat er in de hoofdstad van Europa, de hoofdstad van Vlaanderen, de hoofdstad van België, toch wel nood is aan een meer internationaal gerichte universiteit. Die nood zal nu in de eerste plaats worden ingevuld door de UM.

Minister, vandaar een aantal vragen. Welke maatregelen overweegt u om de oprichting van de University of Brussels door de VUB en de ULB, ik zal niet zeggen mogelijk te maken, maar laat me zeggen te vergemakkelijken, omdat we anders het risico lopen dat buitenlanders hier de markt als eerste bezetten?

Bidiplomering is weliswaar reeds mogelijk, maar uit de diverse betogen van de rector van de VUB, die we ook in de Commissie ad hoc Hoger Onderwijs hebben gehoord, hebben we toch een diepgaande frustratie kunnen waarnemen over de beperkingen en de moeilijkheden die men nog altijd ondervindt bij die gewenste samenwerking. Kunt u bepaalde acties ondernemen om de gepercipieerde, maar niet-bestaande restricties en misverstanden uit de wereld te helpen en om bij de reële, maatregelen te nemen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, dames en heren, de vraag is natuurlijk wat je onder University of Brussels verstaat. Is dat een samensmelten van de ULB en de VUB? Is het het gezamenlijk aanbieden van opleidingen, iets waar ze recent trouwens mee zijn begonnen?

De VUB en de ULB behoren inderdaad tot een andere gemeenschap met een eigen onderwijsbevoegdheid en verschillende regelgeving en subsidiëring. Voor een heel erg nauwe samenwerking is natuurlijk een statuut sui generis nodig. Er zijn op dit momenteel slechts twee instellingen die over de gemeenschappen heen zijn opgericht, de Koninklijke Militaire School en in zekere mate ook de Hogere Zeevaartschool, maar daar gaat uw vraag niet over, de situatie is niet vergelijkbaar.

De rector van de VUB weet dat ik bereid ben om alle concrete voorstellen ter zake te onderzoeken en dat ik geen principiële bezwaren heb. Bovendien heb ik dit ook besproken met mijn collega Marcourt van de Franse Gemeenschap, die in de Franse Gemeenschapsregering bevoegd is voor het hoger onderwijs, en ook bij hem ervaar ik geen echte weerstand. Maar natuurlijk hebben we een concreet voorstel nodig om te kunnen beoordelen.

Ik heb de indruk dat men zowel aan de VUB als aan de ULB – want daar heb ik uiteraard ook contacten – geen goed zicht heeft op het huidige decretale kader inzake de bidiplomering en gezamenlijke diplomering. Er is ondertussen al veel mogelijk, de regelgeving werd in de vorige legislatuur gewijzigd, waarbij in de hogeronderwijsregelgeving de nodige bepalingen werden ingeschreven om bi- en gezamenlijke diplomering tussen instellingen uit de beide gemeenschappen mogelijk te maken. Dat kan. Er zijn ook instellingen die daar gebruik van maken, ik denk aan de Leuvense universiteiten en aan de hogescholen in Mechelen en Doornik, die samen een opleiding in de journalistiek organiseren. De VUB en de ULB kunnen dat doen als zij dat willen. Wel werd, toen Mechelen en Doornik gingen samenwerken, overleg gepleegd tussen de beide ministeries op basis van een concrete knelpuntenlijst die de betrokken hogescholen hadden opgesteld. Die knelpunten zijn weggewerkt en daarvoor was ook een stukje regelgevend werk nodig. Wat de VUB en de ULB eigenlijk zouden moeten doen, is de samenwerking uitwerken, een knelpuntenlijst opstellen en die aan mij en mijn collega Marcourt geven zodat wij kunnen zien of ze al dan niet overkomelijk zijn en welke problemen zich stellen.

Voor wat de discussie over de taalwetgeving betreft, verwijs ik naar de discussie die daarover in de commissie ad hoc al werd gevoerd.

Ik heb nog één bemerking. Het initiatief van de Universiteit Maastricht situeert zich op het postinitieel niveau, dat hebt u ook gezegd, en dat is vergelijkbaar met de master-na-masteropleidingen in de Europese studies, die ook het Instituut voor Europese Studies van de VUB aanbiedt. Aangezien het hier gaat over postinitieel onderwijs, is er geen enkel probleem met de taalregeling. Dat geldt ook voor de Vlaamse instellingen: de taal van de manama's is vrij, ze kunnen dus volledig in het Engels worden aangeboden. Ook voor wat de studiegelden betreft, is er de mogelijkheid om heel veel geld te vragen, namelijk tot bijna 25.000 euro.

Samenvattend: ik heb principieel geen enkel bezwaar tegen een samenwerking tussen de ULB en de VUB, integendeel. Het beste is dat zij een samenwerking uitwerken, dan kunnen we bekijken wat de knelpunten zijn. Het is misschien goed dat men die oefening eens doet, want er bestaan volgens mij nog wat misverstanden over wat er vandaag eigenlijk al allemaal kan. Ze zouden dat eigenlijk al moeten weten, maar we willen hen daarbij wel helpen, maar dan moeten ze eerst vertellen hoe ze de samenwerking zien en ermee tot bij ons, de twee ministers, komen. Wij zullen dat dan wel bekijken, ik heb daarover al contact gehad met mijn collega Marcourt.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman: Ik dank de minister voor zijn zeer heldere antwoord. Ik denk inderdaad dat dat de beste manier van werken is. Uit de opmerkingen die ik heb ontvangen, blijkt wel dat het om een pak praktische zaken gaat. Zo is bijvoorbeeld het beroep tegen examenbeslissingen bij ons anders dan bij hen, zij hebben nog meer een jaarvoortgangssysteem terwijl wij veeleer op de studiepuntenpiste zitten en die twee botsen al eens met elkaar. Zo zijn er een aantal zaken, maar ik denk dat een concrete knelpuntennota inderdaad een goede zaak zou zijn. Ik zal van mijn kant ook de boodschap overbrengen dat dat de beste manier van werken is.

Minister Pascal Smet: Er moet een samenwerkingsovereenkomst worden afgesloten en veel van die praktische problemen kunnen daarin worden geregeld.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de opvang van kinderen uit het gewoon onderwijs in aan het buitengewoon onderwijs verbonden internaten

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, minister, collega's, het opvangcentrum in De Haan is een onderdeel van Medisch-Pedagogisch Instituut Gemeenschapsonderwijs (MPIGO) De Vloedlijn, dat enerzijds bestaat uit een lagere school buitengewoon onderwijs in Oostende en anderzijds uit een internaat, in de week, en een opvangcentrum, tijdens weekends en vakanties, in De Haan. Het opvangcentrum is een verlengstuk van de internaten van het buitengewoon onderwijs in Vlaanderen.

Het opvangcentrum vangt dus in weekends, op kindvrije dagen en in vakanties, kinderen op die om uiteenlopende redenen niet naar huis kunnen. Meestal gaat dit om problemen van gerechtelijke aard. De kinderen komen uit hun weekinternaat van Roeselare, Kortrijk, Oudenaarde, Aalst, Brugge, Oedelem en uit het eigen internaat, hun weekends en vakanties doorbrengen in het opvangcentrum aan zee. Nu kunnen die weekinternaten verbonden aan het buitengewoon gemeenschapsonderwijs, ook kinderen uit het gewoon onderwijs opvangen. Een jeugdrechter kan inderdaad alle kinderen uit een gezin 7 dagen op 7 plaatsen in het internaat zonder onderscheid te maken tussen kinderen uit het buitengewoon onderwijs en kinderen uit het gewoon onderwijs. Het betreffende internaat krijgt dan ook werkuren voor alle kinderen.

De opvangcentra verbonden aan scholen buitengewoon onderwijs, naast De Vloedlijn gaat het om de centra in Neder-Over-Heembeek, Koksijde en Leopoldsborg, die een verlengstuk zijn van de internaten in weekends en vakanties, vangen die kinderen op aangezien ze 7 dagen op 7 geplaatst zijn door de jeugdrechter. Wettelijk kan een opvangcentrum dit echter niet doen en krijgt men daar dus ook geen uren voor, en ook geen personeel.

Deze problematiek werd reeds aangekaart in Brussel voor de zomer van 2009. Ondertussen zijn we een jaar verder en er is nog steeds geen mogelijkheid om uren toe te kennen aan het opvangcentrum voor kinderen uit het gewoon onderwijs. Nochtans hebben we hier te maken met een groep van bijzonder kwetsbare en vaak ook moeilijk handelbare kinderen, die echt een intensieve begeleiding nodig hebben.

Minister, erkent u deze problematiek? Zoekt u naar een oplossing voor dit probleem? En zo ja, welke stappen zijn hiervoor reeds gezet en wat is de timing voor een adequate oplossing van dit probleem?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, mevrouw Meuleman, door Onderwijsdecreet XVI werd in 2006 in het koninklijk besluit 184, dat de Medisch-Pedagogische Instituten van het Gemeenschapsonderwijs (MPIGO's) regelt, ingeschreven dat leerlingen van het gewoon onderwijs financierbaar werden in een MPIGO. Deze regeling werd niet uitgebreid tot de opvangcentra. De opvangcentra, hoewel steeds ook een MPIGO, vallen voor hun 'opvangcentrum zijn' onder het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de opvangcentra van 13 mei 1992.

Ik heb speciaal voor u de cijfers laten opvragen door de administratie, want het zijn gegevens die we eigenlijk niet hebben, maar zo weten we waarover we praten. Ik geef de cijfers van leerlingen uit het gewoon onderwijs in opvangcentra tijdens de telperiode, zijnde de paasvakantie 2010 en de zomervakantie 2009, samen 76 dagen, voor de berekening van de omkadering voor het schooljaar 2010-2011: Neder-Over-Heembeek geen leerlingen, Lommel geen leerlingen, Koksijde 2 leerlingen uit het gewoon basisonderwijs die 76 en 14 dagen verbleven en 2 leerlingen uit het gewoon secundair onderwijs die 76 en 42 dagen verbleven,

Oostende 5 leerlingen uit het gewoon basisonderwijs die 66, 24, 31, 14 en 14 dagen verbleven en 1 leerling uit het gewoon secundair onderwijs die 54 dagen verbleef. In 3 verschillende MPIGO's zijn er 13 leerlingen van het gewoon onderwijs zonder bo-inschrijvingsverslag ingeschreven. In 1 MPIGO is er 1 leerling van het gewoon onderwijs met een bo-inschrijvingsverslag ingeschreven.

Ik geef deze cijfers, niet om de zaken te minimaliseren, maar om de juiste verhoudingen te duiden en het probleem in zijn context te plaatsen. We moeten dit probleem aanpakken in de totale context van de internaatopvang en in een geïntegreerde oplossing waarbij we het geheel van MPI's, zowel die van Welzijn als die gefinancierd door Onderwijs, in rekenschap nemen.

We berekenen geen omkadering voor de leerlingen uit het gewoon onderwijs in een opvangcentrum. We hebben er geen richtgetal voor. Een voor de hand liggende oplossing zou zijn om in de regelgeving een richtgetal in te schrijven. Maar in de feiten zou dat in de betrokken opvangcentra niets veranderen. Opvangcentra werken op basis van een erkend aantal bedden. De betrokken opvangcentra zijn volzet. Ze overschrijden zelfs in zekere mate hun erkenningsnorm. Richtgetal of niet, er vallen altijd enkele leerlingen buiten de berekening. In het belang van de voorzieningen worden in het geval van overschrijding de minst omkaderde leerlingen buiten de berekening gehouden.

Wat betreft het probleem van de capaciteit, moeten we zoeken naar mogelijkheden voor de verschillende MPI's om hun residenten ook op schoolvrije dagen op te vangen, zoals dat ook voor de MPI's gesubsidieerd door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap het geval is. Dat brengt een hele discussie met zich mee over regelgeving, aansturing, financiering, gelijkschakeling, programmatie enzovoort.

De minister van Welzijn en ik hebben al aangegeven dat we in deze legislatuur werk willen maken van het reglementaire kader van de internaten en de MPI's. We zullen uw vraag in deze oefening integreren. Gelet op de complexiteit en de omvang van het totale dossier internaten en de budgettaire context zullen we bedachtzaam te werk moeten gaan, in de schoot van de Vlaamse Regering en in overleg met de sociale partners.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Minister, ik was me ervan bewust dat het om vijf leerlingen ging in Oostende en nog enkele in de andere internaten. Dat zijn de meest kwetsbare kinderen. Ze zijn vaak geplaagd, komen uit problematische opvoedingssituaties en vertonen zware gedragsproblemen. Een begeleider voor vijf kinderen maakt een verschil. Voor die groep kunt u dat niet minimaliseren.

De mensen daar hebben me verteld dat er een opstapeling is van zaken: de leerlingen die niet zijn vergoed, een capaciteitstekort op de piekmomenten, het vervoer dat niet wordt terugbetaald. Dat laatste heb ik al een paar keer aangehaald. De combinatie van factoren maakt het voor deze bijzonder kwetsbare groep moeilijk om het hoofd boven water te houden.

Het is een groep voor wie we moeten opkomen, ook al zijn ze niet met veel. Zij zijn ook het minst mondig. Ze zullen nooit zelf voor hun rechten opkomen. De ouders zijn vaak geplaagd, zitten ergens in de gevangenis, zijn drugsverslaafd of weet ik veel. Als wij het vanuit de politiek niet doen, wie gaat hun dan een stem geven? Daarom vond ik het toch belangrijk genoeg, ook al wist ik dat het om een beperkt aantal leerlingen ging.

Minister, u zegt telkens dat u het probleem van het vervoer zult oplossen in samenspraak met minister Vandeurzen. Ik hoop dat u snel het probleem van de internaten en de MPI's aanpakt.

Minister Pascal Smet: Uiteraard.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de stand van zaken met betrekking tot de coördinatie van diverse decretale bepalingen inzake het hoger onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, ik verwijs naar de beleidsnota Onderwijs 2004-2009 van uw voorganger, Frank Vandenbroucke, waarin een coördinatie van de regelgeving op het hoger onderwijs werd aangekondigd. Meer bepaald stond onder punt 2.3.5 ‘De regelgeving vereenvoudigen en planlast vermijden’: “We zullen een inspanning doen om de nieuwe regelgeving eenvoudig en transparant te maken. We doen dit door omvangrijke en complexe richtlijnen te vermijden en de toepassing van nieuwe regels in de situaties waarin ze moeten worden toegepast, zorgvuldig te bekijken. We zullen ook nagaan waar een coördinatie van de bestaande regelgeving zich opdringt.”

Het gaat verder: “De universiteiten en hogescholen zijn bezig met het implementeren van een nieuwe kwalificatiestructuur en samenwerkingsverbanden. Dit hervormingsproces zal worden verder gezet, desnoods bijgestuurd en afgerond. Het Structuurdecreet voorziet ook in een coördinatie van de wetgeving. In plaats van een coördinatie per thema zullen we een grondigere coördinatie tot stand brengen. Het is de bedoeling tot een decreet voor het hoger onderwijs te komen, vooral wat betreft de organisatie van het hoger onderwijs. Het Universiteiten- en Hogescholendecreet en de decreten van de voorbije jaren zullen daarin worden geïntegreerd. Bij het wegwerken van overlap in de regelgeving, zal ook de planlast voor de instellingen worden bekeken en – waar mogelijk – verlicht.”

Het Vlaams Parlement had al in de legislatuur 1999-2004 een noodzakelijke decretale bepaling goedgekeurd, artikel 7 van het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de medezeggenschap in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Toch, ondanks het bestaan van de basis, werd hieraan in de vorige legislatuur geen uitvoering gegeven. Het is dus niet tot een coördinatie gekomen.

In uw beleidsnota, minister, wordt het punt hernomen. Onder punt OD 7.9 ‘Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken’ staat: “Het hoger onderwijs is de laatste jaren drastisch veranderd. Meerdere decreten volgden elkaar in snel tempo op. De regelgeving en de procedures zijn daardoor niet langer helder. Ondertussen dringt zich een aantal aanpassingen op in functie van recente internationale (bijvoorbeeld het gebruik van learning outcomes) en Vlaamse ontwikkelingen (bijvoorbeeld de positionering van de associaties, de samenwerking tussen instellingen, de invoering van het nieuwe financieringssysteem). Ik zal de voorbereiding van het basisdecreet in twee stappen aanpakken. Eerst zorg ik voor een coördinatie van de verschillende decreten. Daarin worden de regels en definities zoveel mogelijk consistent gemaakt. Daarna zal ik de verdere vereenvoudiging en wijzigingen van de regelgeving met het oog op een vermindering van de administratieve lasten en een actualisering met diverse actoren bespreken en desgevallend uitvoeren.” Tot daar uw beleidsnota.

In het ontwerp van Onderwijsdecreet XX machtigt artikel V.25 de Vlaamse Regering een codificatie van de regelgeving op het hoger onderwijs door te voeren.

Minister, is er een verklaring voor dat, ondanks het feit dat de coördinatie van diverse decretale bepalingen op het hoger onderwijs al sinds 2004 aangekondigd is en men de basis had, er nooit werk van is gemaakt?

Het wordt nu wel heel dringend om deze coördinatie van teksten te hebben. Op korte termijn zullen we starten met de voorbereiding van decretale bepalingen inzake de hervorming van het Vlaamse hogeronderwijslandschap. Voor we nog eens beginnen te wijzigen, is het nodig

dat we gecoördineerde teksten hebben. Wanneer denkt u dat de coördinatie van de verschillende decreten op het hoger onderwijs beschikbaar zal zijn?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik moet een nuance aanbrengen. De administratie is wel degelijk begonnen, in 2004, met het uitwerken van een coördinatie van de regelgeving. U weet dat er bij een coördinatie geen enkele inhoudelijke wijziging aan de teksten mag worden aangebracht. Er zijn inderdaad wel wat interferenties geweest, waardoor de coördinatie niet is voltooid tijdens de vorige legislatuur. Er waren andere projecten, zoals de financiering van het hoger onderwijs, het hbo-decreet en het kwalificatieraamwerk. Toen ik minister ben geworden, heb ik dat uiteraard besproken met de administratie, met het departement en de agentschappen. We hebben heel uitdrukkelijk afgesproken dat een coördinatie van de teksten inderdaad nodig is. Ik kan ook zeggen dat ik de opdracht heb gegeven, maar als er met mensen moet worden samengewerkt, vind ik het beter het te hebben over afspraken, al is niet iedereen zo'n samenwerkingsmodel gewoon. Dit moet niet altijd hiërarchisch verlopen. De coördinatie is nodig om al het toekomstige werk enorm te vereenvoudigen. Daarom is die opdracht duidelijk gegeven.

Nog deze zomer zal de eerste ontwerptekst van het codificatiebesluit er zijn. De bedoeling is dat de Vlaamse Regering dat besluit in september voor een eerste maal principieel goedkeurt. Vervolgens wordt het naar de Raad van State gezonden, die wellicht pas in december of januari advies zal geven. Het is immers heel veel en we moeten die mensen toch ook de tijd geven. Dat betekent dat, als alles goed gaat, de Vlaamse Regering dit besluit in februari definitief zal kunnen goedkeuren. Het lijkt me ook nuttig dat het Vlaams Parlement een bekrachtigingsdecreet goedkeurt, waardoor er ook geen discussie is over de inhoud.

Dat is dus onze timing. Men heeft me onlangs nog verzekerd dat het eerste ontwerp nog deze zomer af is, dat dit in principe moet worden gehaald. Begin volgend jaar is het codificatiebesluit dan af en zal ik het ter bekrachtiging voorleggen aan het Vlaams Parlement. Met andere woorden, u ziet dus dat, toen ik minister ben geworden, we de draad opnieuw hebben opgenomen. De mensen zijn momenteel volop bezig de laatste hand te leggen aan de codificatie.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, ik ben blij dat de mensen op dit ogenblik de laatste hand leggen aan dat codificatiebesluit. Dat is hard nodig: momenteel kunnen we echt niet zo voortwerken, zeker met het oog op de wijzigingen die er toch zullen komen in het kader van de academisering en de verdere hervorming van het onderwijslandschap. Ik help u hopen dat de door u vooropgestelde timing wordt gehaald.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het fenomeen 'luxeverzuim' voor iedere schoolvakantie

De voorzitter: Ik wil vooraf even opmerken dat mevrouw Celis hierover een schriftelijke vraag heeft gesteld. De minister heeft dat ook opgemerkt. Mevrouw Van Steenberge, omdat het antwoord op die schriftelijke vraag echter nog niet bekend was op het ogenblik dat u uw vraag om uitleg had ingediend, hebben we die vraag toegestaan.

Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, dan wil ik me om te beginnen verontschuldigen tegenover mevrouw Celis. Ik kon dat natuurlijk niet weten.

De voorzitter: U hoeft zich niet te verontschuldigen.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mevrouw Celis is normaliter altijd aanwezig in de commissie, maar ik weet toevallig dat ze deze namiddag absoluut niet hier kon zijn. Ze heeft me ook niet aangesproken over die vraag. Ze had zich waarschijnlijk graag aangesloten.

Mijn vraag over luxeverzuim kan misschien een luxevraag lijken, maar dat is ze alleszins niet. Gisterenavond heb ik hierover al een en ander mogen vernemen via het journaal van 6 uur. Blijkbaar leeft dat toch wel. Ook deze ochtend stonden er artikels in de kranten over dit fenomeen.

Ik stel deze vraag nu omdat het einde van het schooljaar nadert en we net voor iedere schoolvakantie getuige zijn van het fenomeen dat meer kinderen in de lagere school zogezegd ziek zijn. Ouders willen voor het begin van de officiële vakantie op reis vertrekken, omdat de reis dan minder kost. In het beste geval trachten ze die onwettige afwezigheid, het 'luxeverzuim', op te lossen met een doktersbriefje, maar soms blijven leerlingen gewoon weg. In secundaire scholen speelt dit minder een rol, omdat die scholen kunnen beslissen om gedurende 60 halve dagen geen les te geven en die mogelijkheid meestal tijdens de examenperiode wordt gebruikt. Voor alle duidelijkheid: ik heb daar alle begrip voor. Deliberaties zijn heel belangrijk, zeker in het licht van de individuele begeleiding en de verdere schoolkeuze van kinderen. Als er echter wel les wordt gegeven en de kinderen zijn niet aanwezig, dan is dat ook een onwettige afwezigheid. Het is aan de scholen om te controleren of de kinderen daadwerkelijk aanwezig zijn, en ook om na te kijken of de doktersbriefjes wel echt zijn.

Dit fenomeen is uiteraard niet nieuw. Elke schoolvakantie staan er artikels in de krant over de vervroegde uittocht en ook de minister van Onderwijs wordt elk jaar opnieuw ondervraagd over dit fenomeen. Nochtans blijken er geen cijfers over te bestaan. Men heeft enkel een zicht op het verzuim bij het begin van het schooljaar, door de vervroeging van de leerplichtcontrole van oktober naar de eerste drie schooldagen van september. Naar aanleiding van een gelijkaardige vraag antwoordde minister Vandenbroucke vorig jaar dat hij samen met de onderwijspartners zou bekijken wat hij tegen het fenomeen van het luxeverzuim zou kunnen doen. Ook zou hij de eerste contacten hebben gelegd met de toeristische sector om acties te ondernemen om bij ouders de alertheid aan te scherpen bij het plannen van hun vakantie. Hij hoopte dat dit de scholen zou inspireren om inspanningen te doen om tot de laatste schooldag een zinvol aanbod te realiseren.

Minister, deze ochtend riepen bepaalde ouderverenigingen ertoe op tot de laatste dag een aanbod te geven. Scholen hebben de mogelijkheid de laatste halve dag vrij te maken voor oudercontacten, maar die laatste halve dag valt nu op een woensdag, zodat de kinderen opnieuw een extra 'vakantiedag' hebben.

Het probleem van een zinvol aanbod rijst ook in secundaire scholen, die weliswaar 60 vrije halve dagen kunnen gebruiken op momenten die ze zelf kiezen. Hierdoor hebben kinderen in de praktijk echter een extra week vakantie. Voor sommige ouders is dat toch wel een probleem, met het oog op opvang. Dat geldt zeker voor kinderen uit de eerste graad, voor kinderen uit het eerste jaar, die net de overgang hebben gemaakt van het zesde leerjaar naar het secundair onderwijs. In die week is er ook niet voorzien in een aanbod van kampen en zo, want officieel is de vakantie nog niet bezig.

Minister, bestaan er ondertussen cijfers over het luxeverzuim? Zo ja, wat zijn de resultaten? Zo nee, waarom bestaan die nog steeds niet? Welke mogelijkheden hebben scholen bij het vaststellen van onwettige afwezigheid of 'valse' doktersattesten voor de schoolvakanties? Wat is het resultaat van de gesprekken die uw voorganger heeft gevoerd met de toeristische sector? Zijn er op basis van die gesprekken acties gepland of reeds in uitvoering? Met welke onderwijspartners werd het fenomeen van het luxeverzuim besproken en tot welke conclusies

is men gekomen? Wat is uw houding tegenover de vraag naar een zinvol aanbod tot op de laatste dag in scholen, niet alleen in het lager onderwijs, maar ook in het secundair onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Daarnet hadden we het over de problematiek toegespitst op de leerlingen, maar onlangs werd ik zelf geconfronteerd met een ander fenomeen. Ook leerkrachten zelf merken natuurlijk dat het goedkoper is om buiten de schoolvakantieperiode op reis te gaan. Het wordt blijkbaar steeds meer een gebruik om tot twee- of driemaal toe met vakantie te gaan. Dat gebruik schijnt ook tot de leerkrachten te zijn doorgedrongen.

Minister, ik neem aan dat u die cijfers niet hebt, maar het benieuwt me wel of er cijfers bestaan over het aantal leerkrachten dat aanvragen doet om bijvoorbeeld verlof zonder wedde te krijgen, zodat ze buiten de schoolvakanties vrijaf kunnen nemen. De vraag klinkt misschien gek, maar ik heb persoonlijk gemerkt dat dit kan. Bent u op de hoogte van een dergelijke trend?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik wil ook nog een aanvullende opmerking maken, collega's. Ik verwijs naar Frankrijk, waar men heeft vastgesteld dat tijdens de krokusvakantie de skipistes overvol zitten en de prijzen enorm hoog zijn. De Franse minister van Onderwijs heeft het land in zones verdeeld. Elke zone heeft nu in een andere week krokusvakantie, waardoor men de vakantie vraag gespreid heeft. *(Opmerkingen)*

Het probleem is economisch perfect uit te leggen. De vakantie vraag wordt bij ons geconcentreerd op juli en augustus, waardoor de prijzen in juni zeer laag zijn. Als je kinderen in de kleuterklas hebt, kun je daar nog van profiteren, maar zodra die in de lagere school zitten, stijgen de prijzen van de vakantie enorm. Dat is algemeen geweten.

Minister, moeten we daar niet eens creatief over nadenken? Is het totaal uitgesloten dat we dat een beetje flexibiliseren, en dat bijvoorbeeld bepaalde scholen tot half juni les hebben en half augustus herbeginnen, en andere scholen op andere data, zodat de vakantie vraag wordt gespreid? Is dat een utopie of niet? Dat zou mijns inziens veel zaken kunnen oplossen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik zou het geen utopie noemen, eerder het begin van een zonneslag. *(Gelach)*

Dat was een grapje, mijnheer Bouckaert. Maar het lijkt me geen goed idee, net zo min als het idee om Vlaanderen in zones op te delen. We zijn al zo'n kleine regio. Dat is niet mogelijk. *(Opmerkingen van de heer Boudewijn Bouckaert)*

Ik begrijp uw vraag, mijnheer Bouckaert, maar stel je voor, zeker in grenszones, dat je ene kind naar een school in zone A gaat en je andere kind in zone B. Ik denk niet dat dat een goed idee is. Ik begrijp dat u dat denkt, maar ik zou het maar snel vergeten. Vlaanderen zou in Frankrijk maar een kleine regio zijn. Dat is het grote verschil tussen een groot land en een klein land. Ik zou dat niet onmiddellijk doen.

Mevrouw De Knop, ik heb geen weet van trends bij leerkrachten. Maar ik denk dat de scholen op dat vlak wel voldoende instrumenten hebben om daartegen op te treden. Onbetaald verlof gaat dan weer over langere periodes. Daar zit je eerder op het niveau van de school, iets wat men tussen werkgever en werknemer moet kunnen bekijken.

Ook wat de leerlingen zelf betreft, mevrouw Van Steenberge, hebben we geen cijfers. U weet dat we geen dynamische gegevensverzameling hebben. Als we in de toekomst het kenniscentrum willen uitbouwen, waartoe we de opdracht hebben gegeven aan de administratie, zal dat wel mogelijk zijn, maar nu hebben we die cijfers van het aantal afwezige kinderen van de laatste week niet. Dat betekent dat er ook geen echte sanctie is, omdat je in onze hele regelgeving 30 halve dagen problematisch afwezig moet zijn alvorens echt kan worden opgetreden. Meestal komt men daar niet aan.

Mijn voorganger heeft wel met de medische sector een protocol afgesloten om oneigenlijk gebruik van medische attesten tegen te gaan. Er is vanuit Onderwijs heel wat sensibilisering gebeurd ten aanzien van de artsen. Ook scholen kunnen oneigenlijke medische attesten nog registreren met een code B. De arts heeft bovendien de mogelijkheid om dixit-attesten uit te schrijven. Als men vaststelt dat kinderen niet echt ziek zijn, maar toch een medisch attest vragen, kunnen ze schrijven 'naar eigen zeggen'. Die worden door de scholen geregistreerd met een code B. Hetzelfde geldt voor geantidateerde attesten. Daar zijn dus wel afspraken rond gemaakt.

Ik heb geen nieuwe gesprekken gepland met de toeristische sector. Ik zie eerlijk gezegd ook niet onmiddellijk wat die zou kunnen doen. Het enige wat je zou kunnen vragen is dat ze hun prijzen 2 weken voor het begin van de zomervakantie ook hoger zetten. Maar dan gaat de overheid ingrijpen op de prijszetting in de toeristische markt, en dat lijkt me niet meteen een kerntaak van de overheid.

We hebben wel een algemene sensibiliseringscampagne gevoerd om te zeggen dat we dat niet goed vinden. In de huidige structuur en organisatie van ons onderwijs ligt de verantwoordelijkheid wel bij de scholen zelf, dus ook voor de vakantieperiodes en het einde van het schooljaar.

Ik vind wel dat de ouders die dat vandaag opnieuw gezegd hebben, een punt hebben. Als scholen al een week vroeger stoppen, geeft dat voor ouders een probleem. We gaan bekijken of we geen positieve alternatieven, al dan niet binnen het concept van brede school, kunnen uitwerken zodat in die periodes van deliberaties op het einde van het schooljaar, kinderen toch op de school kunnen verblijven, zij het dan misschien niet voor het volgen van lessen, maar voor het volgen van een of andere begeleide vrijetijdsactiviteit. Het is niet zo evident om als minister op te treden, omdat je daar in de autonomie van de scholen terechtkomt. Maar het is wel in die richting dat ik een poging wil ondernemen. We moeten goed overleggen met alle betrokkenen. Ik ben van plan om een oefening in die zin te doen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik dank u, minister, vooral voor het laatste aspect van uw antwoord. Daar is toch wel een beetje nood aan. Ik ken persoonlijk mensen die naar de school gebeld hebben om te vragen wat ze gedurende die week met hun dochter moesten aanvangen. Een vrouw kreeg te horen dat de school normaal wel in opvang zou voorzien, maar dat daar nooit vraag naar was, en dat ze liever hadden dat zij haar dochter niet naar de school zou sturen. Dat is een alleenstaande moeder, een verpleegster met moeilijke uren. Voor haar was dat toch wel moeilijk. Maar ik ben blij dat u zo reageert.

U zegt dat u geen gesprekken hebt gehad met de toeristische sector omdat u niet goed weet wat u ermee moet doen. Ik was even verbaasd toen ik de verslagen van de vragen van vorig jaar nakeek. Het was uw voorganger zelf die zei dat hij daaromtrent gesprekken had met de toeristische sector. Ik vroeg mij werkelijk af wat die gesprekken met de toeristische sector konden inhouden. Misschien werd er toen 'out of the blue' geantwoord op de vraag van het moment. Ik zat toen ook niet in deze commissie, dus ik weet het niet.

In tegenstelling tot mevrouw De Knop had ik het niet bekeken vanuit de invalshoek van leerkrachten die eventueel vroeger op reis zouden gaan. Het zijn net de leerkrachten zelf die het heel spijtig vinden dat zo veel kinderen vroeger vertrekken en zo het einde van het schooljaar niet meer meemaken. Die leerkrachten werken immers naar een compleet verhaal toe. Die laatste dagen zijn cruciaal in het afwerken van het leerjaar. Dan zijn er een aantal leerlingen die dat niet meemaken, en dat is een spijtige evolutie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■